

УДК 657

Височан О.О.
кандидат економічних наук,
доцент кафедри обліку та аналізу
Національного університету «Львівська політехніка»

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ В РЕЛІГІЙНИХ ОРГАНІЗАЦІЯХ

Робота присвячена висвітленню окремих методичних аспектів обліку в релігійних організаціях за низкою функціональних ланок, таких як облік благодійництва, реалізація предметів релігійного призначення, безоплатна передача активів організації. Удосконалено методику обліку надходжень релігійної організації, пов'язаних зі здійсненням нею потреб для прихожан. Розроблено номенклатуру субрахунків для обліку предметів релігійного призначення, доходів, витрат та іншого фінансування релігійної організації. Удосконалено систему бухгалтерського обліку щодо операцій з реалізації предметів релігійного призначення у церковній крамниці. Розвинуто прийняту кореспонденцію рахунків з безоплатної передачі предметів релігійного призначення з урахуванням запропонованих аналітичних рахунків.

Ключові слова: бухгалтерський облік, позабюджетна неприбуткова організація, релігійна організація, цільове фінансування, благодійна допомога.

Височан О.О. ОСОБЕННОСТИ УЧЕТА В РЕЛИГИОЗНЫХ ОРГАНИЗАЦИЯХ

Работа посвящена освещению отдельных методических аспектов учета в религиозных организациях по ряду функциональных звеньев, таких как учет благотворительности, реализация предметов религиозного назначения, безвозмездная передача активов организации. Усовершенствована методика учета поступлений религиозной организации, связанных с осуществлением им потреб для прихожан. Разработана номенклатура субсчетов для учета предметов религиозного назначения, доходов, расходов и иного финансирования религиозной организации. Усовершенствована система бухгалтерского учета по операциям по реализации предметов религиозного назначения в церковной лавке. Развита принятая корреспонденция счетов по безвозмездной передаче предметов религиозного назначения с учетом предложенных аналитических счетов.

Ключевые слова: бухгалтерский учет, внебюджетная неприбыльная организация, религиозная организация, целевое финансирование, благотворительная помощь.

Vysochan O.O. SPECIFICS OF ACCOUNTING IN RELIGIOUS ORGANIZATIONS

The work is devoted to the clarification of certain methodological aspects of accounting in religious organizations in a number of functional units: accounting of philanthropy, realization of objects of religious appointment, free transfer of assets of the organization. The methodology of accounting for receipts of a religious organization related to the implementation of its needs for parishioners is improved. The nomenclature of sub-accounts for the account of objects of religious appointment, incomes, expenses and other financing of a religious organization has been developed. The system of accounting for operations on realization of religious objects in the church shop has been improved. Approved correspondence of accounts for the free transfer of religious objects has been developed taking into account the proposed analytical accounts.

Keywords: accounting, non-budget nonprofit organization, religious organization, target financing, charitable cause.

Постановка проблеми. Неприбуткові позабюджетні організації, набуваючи все більшої популярності в Україні як ефективний інструмент розбудови демократичного, правового та соціально справедливого суспільства, вимагають належної уваги до всіх сфер свого функціонування, зокрема економічної.

Окремий прошарок некомерційних організацій складають релігійні об'єднання, які мають свої особливості організації ведення бухгалтерського обліку та звітності. Під час ведення бухгалтерського обліку та складання звітності релігійними організаціями виникає низка ще не до кінця врегульованих питань. До таких сьогодні можна віднести поширення на релігійні організації вимог законодавства щодо обліку; облік доходів і витрат організації; складання бухгалтерської звітності; оподаткування та відрахування до державних позабюджетних фондів соціального страхування та забезпечення тощо [1, с. 92].

Православний бухгалтер в середовищі колег-бухгалтерів – це фахівець, який володіє, окрім загальних бухгалтерських знань, вузькопрофесійними пізнаннями та навичками. Питання, які йому необхідно вирішувати, часто мають специфічний характер. Як правильно оформити тарілково-кружковий збір відповідно до нормативних вимог? Як нарахувати знос на церковне майно? Як врахувати обіг матеріалів по свічній скрині? Як відобразити облік робіт з будівництва та відновлення храму? Як встановити вартість пожертвованої ікони з метою її оприбуткування? Як відображати

благодійницькі джерела надходження грошових коштів? Як враховувати приходські витрати? Вирішення подібних питань вимагає високої спеціальної підготовки приходського бухгалтера [2]. М.Л. Макальська, окрім «стандартних» проблем у діяльності бухгалтера релігійної організації, пов'язаних з рахунками та бухгалтерськими проведеньми, узагальнює ще три групи питань, які належить вирішити: 1) оцінка майна; 2) первинна документація; 3) інвентаризація [3, с. 17].

Все це робить вирішення питань, пов'язаних з удосконаленням організації та методології обліку в релігійних організаціях, особливо актуальним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Суттєвий внесок у розвиток наукових вчень щодо обліку в релігійних організаціях здійснили такі вітчизняні та зарубіжні дослідники, як, зокрема, А.В. Верзкова, П.Ю. Гамольський, О.О. Золотухін, С.А. Єфремова, М.Л. Макальська, М.В. Маркіна, Н.А. Мезенін, С.В. Мягкова, Є.А. Нікішина, С.І. Опаріна, Н.А. Пірожкова.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Водночас окремі аспекти обліку в організаціях релігійного сектору, зокрема питання формування та розподілу цільового капіталу, залишаються поза увагою сучасних науковців та практиків.

Мета статті полягає у вдосконаленні окремих методичних аспектів обліку в релігійних організаціях за низкою функціональних ланок, таких як облік благодійництва, реалізація предметів релігій-

ного призначення (далі – ПРП), безоплатна передача активів організації.

Сформована мета зумовлює необхідність вирішення в межах представленої статті таких вузько-профільних завдань:

- вдосконалення методики обліку надходжень релігійної організації, пов'язаних зі здійсненням нею потреб прихожан;

- розробка номенклатури субрахунків для обліку предметів релігійного призначення, доходів, витрат та іншого фінансування релігійної організації;

- вдосконалення бухгалтерського обліку операцій з реалізації предметів релігійного призначення у церковній крамниці;

- вдосконалення прийнятої кореспонденції рахунків з безоплатної передачі предметів релігійного призначення з урахуванням запропонованих аналітичних рахунків.

Виклад основного матеріалу дослідження. У Законі України «Про свободу совісті та релігійні організації» [4] наведено вичерпний перелік релігійних організацій, які можуть існувати в Україні, а саме релігійні громади, управління та центри, монастирі, релігійні братства, місіонерські товариства (місії), духовні навчальні заклади, а також об'єднання, що складаються з вищезазначених релігійних організацій. Вони утворюються з метою задоволення релігійних потреб громадян сповідувати та поширювати віру.

Релігійні організації є особливою категорією позабюджетних неприбуткових організацій через специфіку сфери їх діяльності, мету створення та вибудовану систему взаємовідносин із суспільством. Оскільки церква (отже, і релігійні організації) в Україні (на відміну від, скажімо, ісламських держав) відокремлена від держави, то остання як соціально-політична інституція має обмежений вплив на формування економічної мікросистеми релігійних організацій. Інформація, яка циркулює в економічному середовищі релігійних організацій, характеризується закритістю, автономністю та обмеженістю державного регулювання і нагляду.

Практичне значення ефективної системи обліку релігійних організацій визначається необхідністю прийняття адміністративної церковної рішення щодо справедливого перерозподілу церковних коштів для реалізації основної мети діяльності, а саме задоволення релігійних потреб віруючих громадян. Однак такий намір часто зіштовхується з конфронтацією релігійних доктрин та новітніх методів фінансового управління. Заручником стає бухгалтерський облік, який, оперуючи фактичною інформацією, знаходиться між чинними законодавчими вимогами та столітніми традиціями, прийнятими в канонічному церковному устрої. Специфічні об'єкти обліку, зокрема ікони, церковне начиння, анонімні пожертви у формі «тарілочного збору», поворотні відходи у вигляді свічних огарків, церковна література, богослужбовий одяг (облачення) священнослужителів, добровільні пожертви за треби, дохід від реалізації предметів релігійного призначення у церковній крамниці, витрати паломницького центру при церкві, надають системі обліку релігійних організацій індивідуального забарвлення, незважаючи на загальнометодологічну та організаційну конгруентність з обліком інших позабюджетних неприбуткових організацій.

Передбачена законодавством України можливість існування релігійних громад без державної реєстрації створює підґрунтя для неналежного ведення обліку в таких об'єднаннях, неоднозначності використовуюва-

них облікових стандартів, розмитості положень облікової політики, непрозорості звітної інформації.

Водночас, як зазначає Є.С. Додіна, «міжнародні стандарти визнають, що у сучасних законодавчих рамках більшість релігійних громад віддає перевагу отриманню статусу юридичної особи для того, щоб мати змогу займатися своєю діяльністю зручним та результативним чином» [5, с. 172]. Це накладає свій відбиток і на організацію облікового процесу, оскільки у такому форматі реалізації релігійних функцій визнається правоздатність громади, що висуває додаткові вимоги щодо повноти та достовірності інформації, яка продукується нею.

Як правило, релігійні некомерційні організації застосовують загальну систему оподаткування та є власниками належного їм майна, зокрема майна, придбаного або створеного ними за рахунок власних коштів, а також пожертвованого релігійним організаціям чи придбаного на іншій основі, не забороненій законодавством. Отримувани релігійною некомерційною організацією пожертви, епархіальні внески, кошти за церковне начиння та за церковні книги надходять в касу організації та на розрахунковий рахунок [6, с. 22].

З огляду на мету функціонування релігійних організацій в Україні їх основну діяльність можна умовно поділити на проведення богослужінь; здійснення потреб (богослужіння на замовлення юридичних та фізичних осіб, тобто так звані культові послуги); поширення предметів релігійного призначення, релігійної літератури та інших матеріалів релігійного змісту. Таким чином, доходи релігійних організацій складаються переважно з отриманих пожертв; плати за здійснення потреб (надання послуг); плати за поширення (продаж) предметів релігійного призначення тощо. Витрати релігійних організацій складаються переважно з витрат на оплату праці працівників, грошове забезпечення священнослужителів та церковнослужителів, включаючи відрахування до фондів соціального страхування; комунальні послуги (електро-, водо-, теплопостачання тощо) для забезпечення функціонування культових та інших будівель; придбання матеріалів для використання в богослужіннях (свічки, ладан, лампадне масло), богослужбових предметів (ікони, підсвічники, аналої тощо), господарського інвентарю (ємності для господарських потреб та освячення води, лавки, столи, стільці тощо), предметів для поширення; ремонт культових та інших будівель тощо [7].

У цьому аспекті однією з найбільш дискусійних в організаційно-методологічному плані є ділянка обліку, пов'язана з наданням релігійною організацією послуг, з огляду на профіль власної діяльності, врегульований нормами статуту (положення), зокрема здійснення потреб.

Требами називаються священнодії, які звершуються за вимогою та особистими потребами окремих віруючих. Треби охоплюють всі сторони життя людини від появи її на світ до відспівування після упокоєння [8]. Перелік потреб досить широкий, зокрема молебні, акафісти, панахиди, водосвяття, освячення будинків, автомобілів і робочих місць, сорокоусти, відспівування померлих.

Як зауважує протоієрей, професор І. Рябко, «церква відокремлена від держави, і ціни за здійснення потреб встановлюються на розсуд духовенства, що суперечить змісту і суті церковного служіння. Фіксовані ціни за релігійні товари, а також за проведення богослужінь не мають права на існування. Кожен із прихожан вносить пожертву, яку він може

собі дозволити згідно зі своїм матеріальним становищем і велінням совісті» [9]. Таким чином, вартість здійснення треб може бути лише орієнтовною, коригуватися залежно від фінансових можливостей прихожанина і зазвичай покликана компенсувати виключно поточні потреби храму, а саме оплату комунальних послуг, заробітну плату допоміжного персоналу (прибиральниць, сторожів) та витрати на ремонтно-відновлювальні роботи.

На наш погляд, кошти, отримані релігійною організацією від здійснення треб, слід розглядати в обліку як нецільове фінансування (добровільна пожертва) без відображення їх у вигляді доходу від надання послуг. При цьому вводимо до наявних субрахунків додаткову аналітику по рахунках доходів і витрат, а саме 7191 «Дохід у сумі визнаних витрат на виконання треб», 9491 «Собівартість звершення треб» (табл. 1).

Фактично плата за звершення треб є різновидом благодійної допомоги релігійній організації від фізичної або юридичної особи, відповідно, вимагає відображення її як фінансування нецільового характеру.

Під час відкриття скриньки для пожертв складається акт за формою, затвердженою обліковою політикою організації. Грошові кошти оприбутковуються в касу на основі прибуткового касового ордеру. Найбільше складнощів виникає з обліком отриманої гуманітарної допомоги. Він буде залежати від того, хто є її отримувачем: релігійна організація або конкретні юридичні чи фізичні особи, а релігійна організація виступає посередником [10, с. 13]. Детальніше це питання досліджувалось нами в іншій публікації у Віснику національного університету «Львівська політехніка» «Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку» [11].

Зауважимо, що аналітику до субрахунків рахунку 48 «Цільове фінансування і цільові надходження» кожна організація встановлює самостійно та затверджує в Наказі про організацію обліку та облікову політику. В роботі Н.А. Мезеніна та А.В. Верзакової запропоновано таку аналітику до рахунку цільового фінансування:

- анонімні пожертви;
- пожертви на реставрацію храму (церкви);
- пожертви на убранство храму (церкви);
- свічковий збір;
- пожертви під час поширення церковного начиння;
- пожертви під час поширення книг;
- інші джерела [12, с. 43].

Беззаперечною перевагою такої пропозиції є постатейна деталізація видів фінансування, що полегшує відслідковування процесу виконання кошторису доходів і витрат, складеного по окремих проектах (скажімо, щодо реставрації будівлі храму), водночас недоліком є відсутність розмежування цільового (наприклад, пожертви на реставрацію храму (церкви)) і нецільового (анонімні пожертви) фінансування, яке акумулюється на одному рахунку. Це ускладнює подальший обліковий контроль за вико-

ристанням коштів, отриманих як благодійна допомога та в порядку іншого фінансування.

Пожертва за звершення треб є важливим, однак не єдиним джерелом коштів для підтримання діяльності релігійної організації. Іншим таким джерелом є реалізація предметів релігійного призначення через церковну крамницю.

Як зазначає О.О. Золотухін, «операції з продажу відображаються у звичайному порядку, із застосуванням тих самих рахунків і субрахунків бухгалтерського обліку, використанням тієї самої методології, що й іншими підприємствами – суб'єктами підприємництва, наприклад торговельними підприємствами (магазинами)» [13]. Загалом розуміючи логіку автора, все ж таки дозволимо собі внести деякі коригування у запропоновану ним методику відображення на рахунках обліку операцій з реалізації продукції та товарів у церковній крамниці в аспекті торговельної націнки та витрат на збут. Торговельна націнка характеризує бізнес-інтерес продавця, частково має спекулятивний характер, що не відповідає нормам релігійної моралі. Доходи від реалізації предметів релігійного культу покликані забезпечувати поточні потреби релігійної організації. Саме тому застосування механізму торговельної націнки в обліковій практиці релігійних організацій можна замінити на пряму реалізацію з використанням рахунків доходів і витрат операційної діяльності.

Реалізацію предметів релігійного призначення також важко прив'язати до збутової діяльності, адже основна мета останньої, зрештою, полягає в отриманні прибутку, тоді як релігійні організації переслідують духовно-культурні та соціальні цілі. Відповідно, використання рахунку 93 для акумулювання витрат, пов'язаних з продажем таких предметів, є економічно невиправданим.

Слід також зважити на те, що надходження, отримані від реалізації церковно предметів релігійного призначення, є різновидом її фінансування як позабюджетної неприбуткової організації. В роботах [14; 15] зустрічаємо таку класифікацію джерел фінансування для практичних потреб бухгалтерського обліку:

- 1) цільове фінансування – кошти чи майно, які надходять на фінансування та здійснення конкретних програм заходів; їх використання та забезпечення статутної діяльності обумовлені окремими законодавчими, нормативними актами, а також статутними документами (благодійна (гуманітарна) допомога, цільова фінансова допомога, субсидії, дотації, членські цільові внески тощо);
- 2) нецільове фінансування – грошові кошти, які організація отримує без цільового призначення, тобто без конкретно встановлених умов їх витрачання (безоплатно отримані кошти, послуги або ТМЦ);
- 3) пасивні доходи – кошти, отримані у вигляді відсотків, дивідендів, роялті;
- 4) інші доходи – доходи від продажу товарів чи послуг, оренди нерухомості чи землі, продажу своїх основних засобів тощо.

Таблиця 1

Операції з виконання треб релігійною організацією

Зміст операції	Дебет	Кредит
Відображено добровільні пожертви прихожан церкви за виконання богослужителями треб	301, 311	483
Визнано витрати, пов'язані з організацією виконання треб	9491	2091, 661, 651
Відображено дохід за рахунок коштів фінансування у сумі визнаних витрат	483	7191

Джерело: розробка автора

Таким чином, паралельно з отриманням коштів за реалізованими предметами релігійного призначення слід відображати фінансування нецільового характеру на ту ж суму. Однак оскільки у роздрібній торгівлі одночасно відображаються доходи від реалізації та собівартість реалізованої продукції (останнє вимагає списання цільового фінансування в сумі понесених витрат), то ускладнювати обліковий процес зайвим відкриттям та закриттям рахунку фінансування, на наш погляд, недоцільно. Інша річ – сальдо, яке виникає внаслідок перевищення доходів від реалізації над собівартістю реалізованої ПРП та створює залишок по субрахунку нецільового фінансування організації.

Загалом неприбуткові організації не повинні мати прибутку або збитку, і навіть прибуток від комерційної діяльності має спрямовуватися на виконання завдань основної діяльності, що дає змогу не збільшувати членських та інших внесків для виконання статутних завдань такої організації [16, с. 1291]. К.О. Малиновська зауважує, що «доходи неприбуткових організацій визнаються щомісячно на рівні понесених витрат, тому прибутку в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності неприбуткової організації в таких операціях не може бути. І в оборотно-сальдовій відомості не може бути сальдо ні за кредитом рахунку 441, ні за дебетом рахунку 442» [17, с. 177]. Таке твердження можна вважати раціональним через неприбутковий статус таких організацій та звільнення їх від сплати податку на прибуток, що позбавляє сенсу визначення прибутку за результатами діяльності у звітному періоді. Однак у практиці релігійних організацій досить часто виникає ситуація, коли доходи від реалізованих предметів релігійного призначення перевищують витрати на їх придбання (створення), а залишок отриманих коштів не використовується повністю впродовж звітного періоду. Виникають кредитове сальдо по рахунку фінансових результатів (для категорії фінансування «Інші доходи») і, як наслідок, необхідність списання його на рахунок фінансування. Найбільш доречним є використання для досягнення цієї мети рахунку 48 «Цільове фінансування і цільові надходження», а саме субрахунку 484 «Інші кошти цільового фінансування і цільових надходжень». Водночас звертаємо увагу на виникнення невідповідності між назвою рахунку та економічною сутністю об'єкта бухгалтерського обліку, який за ним відображатиметься, оскільки надходження від реалізації предметів релігійного призначення не є цільовим фінансуванням для релігійної організації.

Це створює об'єктивну необхідність розроблення номенклатури субрахунків та рахунків аналітичного

2091 "Предмети релігійного призначення на продаж"	2092 "Предмети релігійного призначення для власного використання"	4844 "Інше фінансування"
7192 "Дохід від реалізації предметів релігійного призначення"	7912 "Результат від діяльності, пов'язаної з реалізацією ПРП"	9492 "Собівартість реалізованих предметів релігійного призначення"

Рис. 1. Пропонована номенклатура рахунків для обліку операцій, пов'язаних з реалізацією предметів релігійного призначення у церковних крамницях

Джерело: розробка автора

обліку для коректного відображення процесу реалізації ПРП (рис. 1), а також Плану рахунків позабюджетних неприбуткових організацій та Інструкції щодо його застосування, що стане важливим етапом на шляху до упорядкування облікового процесу в некомерційному секторі економіки України.

Окремо зробимо акцент на доцільності узагальнення предметів релігійного призначення на єдиному субрахунку 209 «Інші матеріали», оскільки один і той самий номенклатурний тип ПРП може використовуватися як для реалізації через церковну крамницю, так і для потреб богослужіння, а також поширення шляхом пожертви. Детальніше про облік запасів у позабюджетних неприбуткових організаціях йшлося в роботі [18].

З урахуванням запропонованих змін кореспонденція рахунків з обліку реалізації предметів релігійного призначення набуде такого вигляду (табл. 2).

У бухгалтерському обліку інше фінансування дорівнюватиме маржі, отриманій внаслідок реалізації предметів релігійного призначення, однак для розрахунку всього обсягу такого фінансування слід врахувати дохід, отриманий церквою від цього продажу.

У практиці релігійних організацій звичною є ситуація, коли предмети релігійного призначення не реалізуються, а передаються безоплатно як пожертва. Методика обліку таких операцій не залежить від способу попереднього надходження цих матеріальних цінностей в організацію (придбання за плату або виготовлення власними силами; безоплатне отримання (наприклад, як благодійна допомога)). Однак для відокремленого аналітичного обліку операцій релігійних організацій, пов'язаних з пожертвами у натуральній формі, рекомендуємо ввести три субрахунки другого порядку, такі як 2913 «Предмети релігійного призначення на пожертви», 7193 «Дохід в сумі визнаних витрат за рахунок отриманого іншого фінансування», 9493 «Собівартість безоплатно переданих предметів релігійного призначення» (табл. 3).

Таким чином, фінансовий результат наведених операцій рівний нулю, оскільки втрати, які виникають внаслідок безоплатної передачі матеріальних цінностей, раніше придбаних за плату або виготовлених власними силами, компенсовані накопиченим власним фінансовим капіталом. Якщо ж ПРП попередньо були отримані як благодійна допомога, то їх списання автоматично тягне зменшення накопиченого фінансування, в межах якого вони одержувалися.

Висновки. Фінансова стабільність будь-якої релігійної організації залежить не лише від обсягів пожертв окремих прихожан та юридичних осіб, але й від ефективності управління отриманими коштами та іншими активами. Бухгалтерський облік та фінансова звітність у цьому плані відіграють визначальну роль. Запропоновані нами покращення у чинній методології синтетичного та аналітичного обліку реалізації предметів релігійного призначення, звершення треб та надання пожертв прихожанам упорядкують інформаційні потоки в системі фінансового управління та підвищать якість контрольної функції бухгалтерського обліку в релігійних організаціях України.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у розробці та практичній адаптації методики обліку епархіальних внесків та майна (зокрема, ікон, церковного начиння), що знаходиться у власності релігійної організації.

Таблиця 2

Операції з реалізації предметів релігійного призначення у церковній крамниці

Зміст операції	Дебет	Кредит
Одержані предмети релігійного призначення для продажу: – від постачальника; – виготовлені власними силами	2091; 2091	631; 23
Реалізовані предмети релігійного призначення у церковній крамниці (за готівку, з використанням безготівкових платіжних систем)	301, 311	7192
Відображена собівартість реалізованих предметів релігійного призначення	9492	2091
Нарахована заробітна плата реалізатору предметів релігійного призначення, відображене нарахування на неї	9492	661, 651
Нарахована амортизація приміщення церковної крамниці	9492	131
Відображений дохід у сумі нарахованої амортизації, а також витрати на оплату праці і нарахувань на неї, тобто списане фінансування	4844	7192
Списаний на результат діяльності дохід від реалізації предметів релігійного призначення	7192	7912
Списана на результат собівартість реалізованих предметів релігійного призначення	7912	9492
Визнане цільове фінансування у сумі перевищення доходів від реалізації над витратами в кінці звітного періоду	7912	4844

Джерело: розробка автора

Таблиця 3

Операції з безоплатної передачі предметів релігійного призначення

Зміст операції	Дебет	Кредит
Одержані предмети релігійного призначення для безоплатної передачі: – від постачальника; – виготовлені власними силами; – як благодійна допомога	2093; 2093; 2093	631; 23; 483
Відображена собівартість безоплатно переданих як пожертва предметів релігійного призначення	9493	2091
Відкориговане фінансування на суму вартості переданих предметів релігійного призначення	483, 484	7193

Джерело: розробка автора

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

- Ахунов Р.Р., Галимова Г.А., Ишмухаметов Н.С., Курбанаева Л.Х. Основы экономики и бухгалтерского учета религиозной организации: учебное пособие. Уфа: изд-во БГПУ, 2016. 190 с.
- О значении и особенностях послушания приходского бухгалтера. Церковный вестник. 2004. № 22 (299). URL: <http://www.tserkov.info/obraz/?ID=4495>.
- Макальская М.Л. Бухгалтерский учет в местной религиозной организации – православном приходе: проблемы и некоторые пути их решения. 2012. № 5. С. 15–18.
- Про свободу совісті та релігійні організації: Закон України від 23 квітня 1991 р. № 987-XII.
- Додіна Є.Є. Створення і реєстрація релігійних організацій в Україні. Наукові праці Одеської національної юридичної академії. 2009. Т. 8. С. 171–177.
- Мягкова С.В. Учет и налогообложение использования епархиальных взносов в религиозной некоммерческой организации. Бухгалтерский учет в бюджетных и некоммерческих организациях. 2014. № 14 (350). С. 22–25.
- Золотухін О.О. Основи бухгалтерського обліку релігійних організацій. Вісник податкової служби України. 2009. № 21 (545). URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/DG090448.html.
- Церковні треби. URL: <http://cerkva.kiev.ua/bohosluzhinniya/cerkovni-trebi.html>.
- Рябко И. Как устанавливаются цены на требы и обряды? URL: <http://pravlife.org/content/kak-ustanavlivayutsya-ceny-na-treby-i-obryady>.
- Маркина М.В., Ефремова С.А. Учет в религиозных организациях. Бухгалтерский учет в бюджетных и некоммерческих организациях. 2005. № 24 (144). С. 13–17.
- Височан О.О. Особливості облікового відображення благодійної допомоги у неприбуткових небюджетних організаціях. Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. 2014. № 794. С. 139–144.
- Мезенин Н.А., Верзакова А.В. Особенности бухгалтерского учета в религиозных организациях. Известия УрГЭУ. 2010. № 4 (30). С. 40–43.
- Золотухін О.О. Особливості торгівлі в церковній крамниці: юридичні аспекти, оподаткування та облік. Вісник податкової служби України. 2006. № 28. URL: http://arhiv.orthodoxy.org.ua/uk/dopovidi_ta_promovi/2007/09/13/9814.html.
- Папінова О. Бухгалтерський облік у неприбуткових організаціях. URL: <https://uteka.ua/ua/publication/Buxgalterskij-uchet-v-nepriblynyx-organizaciyax>.
- Нестеренко М. Облік благодійної допомоги у благодійної організації. Податки та бухгалтерський облік. 2017. № 90. URL: <https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2017/november/issue-90/article-31801.html>.
- Романів Є.М., Дида О.В. Бухгалтерський облік і оподаткування неприбуткових організацій: особливості та порядок проведення в Україні. Молодий вчений. Економічні науки. 2017. № 11 (51). С. 1290–1294.
- Малиновська К.О. Бухгалтерський облік і звітність як невід'ємна складова діяльності громадської організації – суб'єкта цивільно-правових відносин. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка». 2016. № 3 (31). С. 174–179.
- Височан О.О. Особливості обліку запасів у небюджетних неприбуткових організаціях. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Економіка і менеджмент». 2017. Вип. 23. Ч. 2. С. 101–104.